

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ)

1) Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ομιλεί περί
του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά και της προσφοράς του στην Εκκλησία

2) Ο π. Νικόλαος Λουδοβίκος ομιλεί περί
της θεώσεως σύμφωνα με τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΣΟΤΑΙΑΣ Τ. Κ. 19003
ΤΗΛ. ΚΑΙ FAX: 22990 40040, e-mail: ag.nikolaosmark@yahoo.gr
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΑΟΥ: www.agnikmark.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

✠ «Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Τοῦ Παλαμά».

Η Β΄ Κυριακή της Μ. Τεσσαρακοστής έρχεται ως προέκταση της Κυριακής της Ορθοδοξίας. Την Κυριακή αυτή εορτάζει η Εκκλησία μας τη νίκη της εναντίον μιας άλλης μορφής αιρέσεως· μιας αιρέσεως που αμφισβήτησε τη σωτηρία του ανθρώπου στο επίπεδο του τρόπου οικειώσεώς της από τον άνθρωπο. Και στον αγώνα εναντίον της αιρέσεως αυτής πρωτοστάτησε ο **άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς** (1296 - 1359), ο οποίος αντιμετώπισε το Βαρλαάμ τον Καλαβρό και τους οπαδούς του, Γρηγόριο Ακίνδυνο και Νικηφόρο Γρηγορά. Ο Παλαμάς ήταν ησυχαστής, ενώ ο Βαρλαάμ και οι οπαδοί του ονομάστηκαν αντιησυχαστές και η περίφημη διαμάχη τους με τον Παλαμά και τους ακολουθούντες αυτόν, ησυχαστική έριδα. Ο Παλαμάς έγινε Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης. Θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους Πατέρες της Εκκλησίας μας. Ορισμένες φορές τοποθετείται ως τέταρτος Ιεράρχης μαζί με το Μ. Βασίλειο, το Γρηγόριο Θεολόγο και τον Ιωάννη Χρυσόστομο. Η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του στις 14 Νοεμβρίου και τη Β΄ Κυριακή των Νηστειών.

Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ο μιλιέρι περι
του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά και της προσφοράς του στην Εκκλησία

Αλλοίμονο στον καιρό εκείνο που δε σε αγαπούσα, λέει κάπου προς το Θεό, φλεγόμενος από έρωτα, ο άγιος Αυγουστίνος. Εγώ μεταβάλλοντας ελαφρώς το λόγο θα έλεγα: αλλοίμονο στον καιρό εκείνο που δεν είχαν εκδοθεί τα πάνσοφα και θαυμαστά και θεόβροντα συγγράμματα του μεγάλου φωστήρος της Θεσσαλονίκης Γρηγορίου.

Για να δείξω με λίγα λόγια τον άνδρα, λέω τα εξής: ο Γρηγόριος έφθασε στην ακρότητα της πράξεως και της θεωρίας περισσότερο από τον καθένα. Κάθισε σε έναν τόπο στον ιερό Άθω, αθόρυβο και απλησίαστο και δίδεται όλος στη νοερά επιστροφή και εστίαση της προσοχής στον έσω άνθρωπο, ή μάλλον στην επιστροφή όλων των δυνάμεων της ψυχής προς το νου. Συνάπτεται με τη θεαρχική Τριάδα δια της συνεπτυγμένης και νοεράς προσευχής. Καρτερώντας επί πολύ χρόνο στην κατάσταση αυτή και καθαρίζοντας όλο και περισσότερο τον εαυτό του, τον αποσπογγίζει από κάθε δαιμονική επήρεια, αλλά και τον απαλλάσσει από κάθε τι επίκτητο, έστω και αν αυτό είναι από τα πλέον αθώα. Και βρίσκει μέσα του άλλον ουρανό και άλλον ήλιο και τη νοητή σιγή. Αρπάζεται με μία ολική και υπερφυσική αρπαγή και γίνεται θεατής των υπερκοσμίων, όπου ακούει ρήματα αλάλητα.

Κυριακή Β΄ των Νηστειών (Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά)

Αφού έφθασε στον υπέρφωτο γνόφο⁽¹⁾ της θείας πηγής, καταξιώνεται να δει και να γνωρίσει τον «*ὑπὲρ θεῶν καὶ γνῶσιν*». Και ο Θεός του αποκαλύπτει τα θεία Του μυστήρια, τον διδάσκει απόκρυφους λόγους της φύσεως και σηκώνει το κάλυμμα κάποιων σκοτεινών νοημάτων της Γραφής. Του δίδει το χάρισμα της διοράσεως, της διακρίσεως, αλλά και της προοράσεως. Του δίδει ακόμη το χάρισμα της θαυματουργίας - περισσότερο από κάθε άγιο - ώστε να του αποδοθεί από την Εκκλησία η επωνυμία του θαυματουργού. Και μαζί με τα άλλα χαρίσματα, του χαρίζει το δώρο να θεολογεί, που είναι το υψηλότερο από όλα. Για τα χαρίσματα αυτά μεσίτευσε η Μητέρα του Θεού και ο Ιωάννης ο Ευαγγελιστής. Και όχι μόνον αυτό, αλλά ο ίδιος ο Ιωάννης σε νυκτερινή οπτασία του συνιστά να συγγράψει χάριν ωφελείας των χριστιανών όλα όσα του ενήχησε το πνεύμα.

Ο Γρηγόριος λογογραφεί τα απόρρητα δόγματα της ευσεβείας, αινεί τον Κύριο σε καθέδρα πρεσβυτέρων και επισκόπων και αναπτύσσει τα μυστήρια του Θεού, όχι μόνο στην Εκκλησία των Θεσσαλονικέων, αλλά σε όλη την Εκκλησία και τη Σύγκλητο και σε πολλές συνόδους. Και αντιπαρατάσσεται γενναίως στις αντιθέτους κενοφωνίες των αιρετικών και με τις Γραφικές και λογικές αποδείξεις νικά τούτους κατά κράτος «*τῆ αὐτοῦ θεοφορήτῳ παλαμήσας παλάμη*» και στήνει το τρόπαιο. Προμαχεί της πίστεως, υπερμαχεί της Ορθοδοξίας των Θεολόγων Πατέρων και χάριν αυτής φυλακίζεται και αποθνήσκει κατά προαίρεσιν. Εθεωρείτο αληθής θεολόγος.

Ελάτε, όλοι όσοι είστε μέτοχοι της επουρανίου κλήσεως (*Εβρ. γ', 1*), στην ποικίλη και άφθονο πνευματική πανδαισία, της οποίας εστιάτωρ και δημιουργός είναι ο μέγας και θαυματουργός Γρηγόριος, μάλλον δε ο μέσα στο Γρηγόριο φθεγγόμενος Παράκλητος. Οι μεν πρακτικοί και αρχάριοι, *τρώγετε το καθαρό και άδολο γάλα της ηθικής διδασκαλίας και καθαρίζετε την ψυχή και το σώμα σας. Όσοι αρχίσατε να προκόπτετε, κατατρυφάτε από το μέλι της νηπτικής⁽²⁾ εργασίας του νοός, δια μέσου της οποίας ευρίσκεται το μακαριστό πένθος και αντλείται η πνευματική ηδονή που πηγάζει ανεκφράστως από την καρδιά*

(1) Γνόφος = σκότος, ζόφος, θεωρία τόσο υψηλή που και οι άγιοι αδυνατούν να δουν καθαρά.

(2) Νήψις, νηπτικός / νήφω = κρατώ το νου μου προσεκτικά μέσα μου και εξετάζω τους λογισμούς μου
Κυριακή Β' των Νηστειών (Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά)

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Μάρκ. β' 1 - 12)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσηλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων· καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορῦξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογιζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογιζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; Ἦνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας - λέγει τῷ παραλυτικῷ· Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

Ⲙ · Ⲛ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ

Εκείνο τον καιρό, μπήκε ο Ιησούς στην Καπερναούμ και διαδόθηκε ότι βρίσκεται σε κάποιο σπίτι. Αμέσως συγκεντρώθηκαν πολλοί, ώστε δεν υπήρχε χώρος ούτε κι έξω από την πόρτα· και τους κήρυττε το μήνυμά του. Έρχονται τότε μερικοί προς αυτόν, φέρνοντας έναν παράλυτο, που τον βάσταζαν τέσσερα άτομα. Κι επειδή δεν μπορούσαν να τον φέρουν κοντά στον Ιησού εξαιτίας του πλήθους, έβγαλαν τη στέγη πάνω από κει που ήταν ο Ιησούς, έκαναν ένα άνοιγμα και κατέβασαν το κρεβάτι, πάνω στο οποίο ήταν ξαπλωμένος ο παράλυτος. Όταν είδε ο Ιησούς την πίστη τους, είπε στον παράλυτο: «Παιδί μου, σου συγχωρούνται οι αμαρτίες». Κάθονταν όμως εκεί μερικοί γραμματείς και συλλογίζονταν μέσα τους: «Μα πώς μιλάει αυτός έτσι, προσβάλλοντας τον Θεό; Ποιος μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες; Μόνον ένας, ο Θεός». Αμέσως κατάλαβε ο Ιησούς ότι αυτά σκέφτονται και τους λέει: «Γιατί κάνετε αυτές τις σκέψεις στο μυαλό σας; Τι είναι ευκολότερο να πω στον παράλυτο: “σου συγχωρούνται οι αμαρτίες” ή να του πω, “σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα”; Για να μάθετε λοιπόν ότι ο Υιός του Ανθρώπου έχει την εξουσία να συγχωρεί πάνω στη γη αμαρτίες» - λέει στον παράλυτο: «Σ’ εσένα το λέω, σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου». Εκείνος σηκώθηκε αμέσως, πήρε το κρεβάτι του και μπροστά σ’ όλους βγήκε έξω, έτσι που όλοι θαύμαζαν και δόξαζαν τον Θεό: «Τέτοια πράγματα», έλεγαν, «ποτέ μέχρι τώρα δεν έχουμε δει!» (ΕΚΛΟΓΑΔΙΟΝ)

Κυριακή Β' των Νηστειών (Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά)

και γνωρίζεται με νοερά αίσθηση ο Κύριος Ιησούς, ότι είναι χρηστός (αγαθός) και γλυκύτατος κατά τον Προφήτη (Ψαλμ. λγ', 9). Οι δε μέσοι, που τρέχετε προς την τελειότητα, τρώγετε τη στερεωτέρα τροφή, τον άρτο, λέω, της φυσικής θεωρίας⁽³⁾, μνούμενοι και στους βαθυτέρους λόγους των θείων γραφών. Οι τέλειοι δε, πίνετε τον εκστατικό οίνο της υπέρ φύσιν θεολογίας ή θεοπτίας, και μεθύοντας αυτήν τη μέθη της θεώσεως, δια της χάριτος θα γίνετε τελείως εκστατικοί. Και όχι μόνον θα ανέλθετε επάνω από κάθε νόημα, αλλά θα γίνετε και έξω από τον εαυτό σας, για να ενωθείτε ολόκληροι με το Θεό δια της υπερφυσικής ενώσεως ή **ανακράσεως** ή συμφύσεως ή δε γνωρίζω τι να πω καταλληλότερο. Πάντως, όλοι απολαύστε αυτήν την πανδαισία.

Επαινούνται διτώς τα συγγράμματα του Γρηγορίου από το γένος των λογίων, και ως προς τα βάθη του Πνεύματος αλλά και ως προς τα κάλλη του φθέγματος (του λόγου). Ο αγιότατος και σοφότατος μεταξύ των Πατριαρχών Φιλόθεος λέει περί των συγγραμμάτων του Γρηγορίου, και μάλιστα περί των νηπτικών και θεολογικών: «Οι λόγοι σου δικαίως πρέπει να λέγονται όχι μόνον ιεροί, αλλά ιεροί των ιερών».

[Και συμπληρώνει ο άγιος Φιλόθεος:] «Συ λοιπόν και τώρα που μετέστης προς το Χριστό, εποπτεύεις όλο το κοινό της Εκκλησίας· κάθε είδους νόσο θεραπεύεις, καταρτίζεις με τους λόγους σου, αποδιώκεις τις αιρέσεις και απαλλάσσεις από παντοειδή πάθη».

(από τον εμπνευσμένο πρόλογο του Αγίου Νικοδήμου στα μεταφρασμένα από αυτόν Παλαμικά συγγράμματα, από το βιβλίο «ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και η Θεολογία του» του μον. Θεοκλήτου Διονυσιάτου)

Ο Π. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Ο Μ Ι Λ Ε Ι Π Ε Ρ Ι ΤΗΣ ΘΕΩΣΩΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΆΓΙΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟ ΤΟΝ ΠΑΛΛΑΜΑ

(Ο π. Νικόλαος Λουδοβίκος είναι Αν. Καθηγητής Δογματικής και Φιλοσοφίας στην Ανότατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης. Διδάσκει επίσης στο Ορθόδοξο Ινστιτούτο του Cambridge και στο Πανεπιστήμιο του Winchester στη Μ. Βρετανία.)

Για τον Παλαμά, οι άγιοι ενώνονται πράγματι μετά του Θεού, γίνονται «έν μετ' αὐτοῦ». Εάν αυτό συμβεί «κατ' οὐσίαν», θα σήμαινε Μονοφυσιτισμό (σύγχυση κτιστής και άκτιστης ουσίας)· εάν συμβεί «καθ' ὑπόστασιν», θα οδηγούσε σε Σαβελλιανισμό (μία ουσία σε πολλές υποστάσεις). Αυτό που απομένει είναι η ένωση «κατ' ἐνέργειαν». Ο όρος που χρησιμοποιείται για να την περιγράψει είναι **ανάκρασις**, που σημαίνει όχι μόνον αζεδιάλυτη αλλά και ασύγχυτη ένωση.

(³)Φυσική θεωρία = εξέταση της φύσεως των φυσικών σωμάτων και φαινομένων

Κυριακή Β' των Νηστειών (Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά)

Για τον άγιο Γρηγόριο, αυτή η ανάκρασις / θέωση / μετοχή διαδραματίζεται ψυχοσωματικά. Χωρίς το σώμα και το παθητικό μέρος της ψυχής η πραγματική άνοδος προς το Θεό είναι αδύνατη. Οφείλουμε λοιπόν κατά την προσευχή να στρέψουμε το νου μας εντός του σώματος, επειδή η Χάρη μεταδίδεται και στο σώμα, το οποίο έτσι μπορεί επίσης να δει το Θεό, *μεταμορφούμενο εν Πνεύματι*. Τα λεγόμενα πάθη της ψυχής πρέπει επίσης να *μεταμορφωθούν εν Πνεύματι*.

Η θέωση για τον Παλαμά δεν έχει τίποτε να κάνει με κάποια κτιστή χάρη όπως η αρετή ή η σοφία, αλλά είναι μια άκτιστη «ουσιώδης ενέργεια του Θεού», μια μετοχή σ' Αυτόν, «καθώς έστι».

Κάθε πραγματική ανάβαση στο Θεό οφείλει να συμβαίνει δια της Χάριτος/ενεργείας του Αγίου Πνεύματος, *εν Χριστώ*, κάτι που σημαίνει πως ο άνθρωπος θα πρέπει να φέρει μαζί του «παν είδος κτίσεως». Δεν υπάρχει δυνατότητα καμιάς «ιδιωτικής» ανόδου στο Θεό. Εάν οι άλλοι δεν μπορούν να κατοικήσουν μέσα μου, είναι αδύνατον για μένα να εισέλθω σε ενότητα μετά του Θεού. Γι' αυτό η Ευχαριστία, η οποία αποκαλείται απ' αυτόν *κοινωνία και σύναξις όλων των όντων*, τοποθετείται πάνω από κάθε εκκλησιαστική δραστηριότητα.

(από το βιβλίο του π. Νικολάου Λουδοβίκου, «Ο μόχθος της μετοχής»)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	
1) ☒	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΣ Ε. Φ. Α. ☒
Η Ενοριακή Φιλόπρωχος Αδελφότητα διοργανώνει <i>Απογευματινή Προσκυνηματική Εκδρομή στην Ι. Μονή Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και Αγίου Εφραίμ στη Νέα Μάκρη, την Πέμπτη 4 Απριλίου 2013. Ώρα αναχώρησης 4:00μ.μ. από τον Άγιο Νικόλαο. Τιμή εισιτηρίου 12 €.</i> 🏰	
2)	🔔 ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ 🔔
Καθημερινά το πρωί Όρθρος, Ώρες και Εσπερινός στις 7:00π.μ. και το απόγευμα το Μεγάλο Απόδειπνο στις 6:00μ.μ.	
Κάθε Τετάρτη Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία το απόγευμα στις 6:30μ.μ., μετά τράπεζα και εν συνεχεία το Μεγάλο Απόδειπνο.	
Κάθε Παρασκευή Προηγιασμένη Θ. Λειτουργία το πρωί στις 7:00π.μ. και το απόγευμα οι Χαιρετισμοί στις 7:00μ.μ.	
Κάθε Σάββατο & Κυριακή Όρθρος & Θ. Λειτουργία στις 7:00π.μ.	

ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & Α. ΚΟΥΜΠΗ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΜΕΣΟΤΑΙΑΣ Τ.Κ. 19003, ΤΗΛ. ΚΑΙ FAX: 22990 40040, e-mail: ag.nikolaosmark@yahoo.gr, ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΝΛΟΥ: www.agnikmark.gr

Κυριακή Β' των Νηστειών (Άγιου Γρηγορίου του Παλαμά)